

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta (HE 125/2020 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Maa- ja metsätalousvaliokunta (MmVM 8/2020 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 2 §, 5 §:n 1 momentin 2 kohdan b alakohta sekä 7 ja 8 kohta, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohta sekä 4 ja 5 momentti, 13 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 24 §:n 2 momentin 4 kohta, 25 §, 26 §:n 1 momentti, 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 28 §:n 1 ja 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 30 §:n 1 ja 3 momentti, 31 §:n 3 momentti, 32 §:n 4 momentti, 36 ja 37 §, 48 §:n 3 momentti ja 49 § sekä

lisätään 5 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta ja 5 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 6 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, 7 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, 13 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, 17 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 22 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, lakiin uusi 24 a §, 27 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, ja lakiin uusi 29 a § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 130/2020 vp

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

1) käytettäessä, kasvatettaessa tai pidettäessä eläviä pääjalkaisia tai selkärankaisia eläimiä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin; sekä

2) kasvatettaessa 1 kohdassa tarkoitettuja eläimiä niiden elinten tai kudosten luovuttamiseksi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin.

Tätä lakia sovellettaessa eläimeen rinnastetaan sen itsenäisesti ruokaileva toukkamuoto sekä nisäkkään, linnun ja matelijan sikiö tavanomaisen kehityksensä viimeisen kolmanneksen aikana. Tätä lakia sovellettaessa eläimeen rinnastetaan myös edellä mainittua varhaisemmassa kehitysvaiheessa oleva yksilö, jos se todennäköisesti kokee toimenpiteiden seurauksena kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa saavutettuaan kyseisen kehitysvaiheen.

Tätä lakia sovelletaan, vaikka eläimeltä poistetaan kipua ja tuskaa sekä estetään kärsimys ja pysyvä haitta anestesiolla, kivunpoistolla tai muulla menetelmällä.

Tätä lakia sovelletaan siihen saakka, kunnes 1 momentissa tarkoitettut eläimet on lopetettu, luovutettu yksityisten ihmisten hoitoon tai palautettu sopivaan elinympäristöön tai hoitojärjestelmään.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *toimenpiteellä*:

b) kaikkia sellaisia toimia, joiden tarkoituksena tai todennäköisenä seurauksena on muuntogeenisen tai muun eläimen syntyminen tai kuoriutumisen tai muuntogeenisen eläinlinjan luominen ja ylläpito siten, että eläimille voi aiheutua a alakohdassa tarkoitettua kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa;

7) *laitoksella* kaikenlaisia toiminnanharjoittajan hallinnassa olevia rakennelmia, rakennuksia, rakennusryhmiä ja muita tiloja, jotka liittyvät tässä laissa tarkoitettuun toimintaan;

8) *korvaamisen, vähentämisen ja parantamisen periaatteella* periaatetta, jonka mukaan eläinten käyttöä pyritään korvaamaan muilla menetelmillä aina kun se on mahdollista; jos eläimiä joudutaan käyttämään, niitä käytetään niin vähäinen määrä kuin on mahdollista hankkeen tarkoituksen vaarantumatta, ja eläimille aiheutuvaa kipua, tuskaa, kärsimystä ja pysyvää haittaa pyritään vähentämään pienimpään mahdolliseen;

9) *tavoitekasvatetulla eläimellä* eläintä, joka on kasvatettu käytettäväksi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu toimenpide alkaa yksittäisen eläimen kohdalla silloin, kun eläintä aletaan valmistella toimenpiteessä käytettäväksi, ja päättyy, kun havaintojen tekeminen elävästä eläimestä on lopetettu.

Eduskunnan vastaus EV 130/2020 vp

6 §

Yleiset vaatimukset

Eläinten kasvatuksessa, pidossa ja hoidossa on pyrittävä välttämään ja vähentämään eläimille aiheutuvaa kipua, tuskaa, kärsimystä ja pysyvää haittaa. Toiminnanharjoittajan on otettava eläinten hoidossa huomioon kunkin eläinlajin erityiset tarpeet ja ominaisuudet sekä pyrittävä edistämään eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Toiminnanharjoittajan tulee laatia toimintasuunnitelma eläinten hyvinvointia uhkaavien häiriötilanteiden varalle. Suunnitelmassa tulee kuvata, millaisiin toimenpiteisiin toiminnanharjoittaja ryhtyy eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi tulipalon, sähkö- tai tietoliikennekatkoksen, vedenjakelun häiriön tai muun vastaavan tapahtuman johdosta.

7 §

Henkilöstö

Toiminnanharjoittajalla on oltava toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen tarvittava määrä pätevää henkilöstöä paikan päällä siellä, missä toimintaa harjoitetaan.

Laitoksesta vastaavan henkilön tai henkilöiden on oltava laitoksessa paikan päällä silloin, kun tehtävien asianmukainen hoitaminen sitä edellyttää.

10 §

Eläimiä koskeva kirjanpito ja tilastot

Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa:

2) eläinten alkuperästä sekä siitä, ovatko ne tavoitekasvatettuja;

4) kussakin laitoksessa lopetettujen ja kuolleiden eläinten lajeista ja määristä sekä niiden tiedossa olevista lopetus- ja kuolinsyistä.

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitettu kirjanpito ja 2 momentissa tarkoitettut tilastot on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan viimeisen niihin tehdyn merkinnän jälkeen.

Tarkempia säännöksiä kirjanpidon ja tilastojen sisällöstä, pitämisestä ja säilyttämisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä eläinlajeista, joista on lisäksi pidettävä yksilökohtaista kirjanpitoa. Yksilökohtainen kirjanpito on säilytettävä vähintään kolme vuotta eläimen kuoleman tai yksityisille ihmisille luovutuksen jälkeen.

Eduskunnan vastaus EV 130/2020 vp

13 §

Toimenpidettä koskevat yleiset periaatteet

Toimenpiteen saa tehdä vain hankkeessa. Toimenpide on tehtävä sen tarkoituksen saavuttaminen huomioon ottaen sellaisella eläimellä, jolla on vähiten kykyä kokea kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa. Toimenpide on valittava ja tehtävä siten, että eläimelle aiheutuu mahdollisimman vähän kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa ja että hanke kuitenkin todennäköisesti antaa luotettavan tuloksen. Toimenpiteen saa tehdä vain käyttäjän laitoksessa.

Toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tehtyyn toimenpiteeseen perustuvat tiedot on hyväksyttävä, jos toimenpide on tehty Euroopan unionin lainsäädännössä määriteltyä testimenetelmää käyttäen. Uusia toimenpiteitä saadaan vaatia tehtäväksi vain, jos kansanterveyden, turvallisuuden tai ympäristön suojelemiseksi tarvitaan lisätietoja.

15 §

Toimenpiteiden vakavuusluokitus

Eläimelle toimenpiteestä aiheutuva kipu, tuska, kärsimys ja pysyvä haitta on arvioitava ennen siihen ryhtymistä. Toimenpiteen vakavuus määräytyy sen kivun, tuskan, kärsimyksen tai pysyvän haitan tason mukaan, jonka yksittäisen eläimen oletetaan kokevan toimenpiteen aikana.

16 §

Tavoitekasvatusvaatimus ja eläinten alkuperä

Hankkeessa on aina pyrittävä käyttämään tavoitekasvatettuja eläimiä. Jollei 26 §:n 3 momentista muuta johdu, hankkeissa yleisesti käytettyjen eläinten on oltava tavoitekasvatettuja. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä eläinlajeista, joiden on oltava tavoitekasvatettuja.

17 §

Eläimen pyydystäminen luonnosta

Jos eläintä pyydystettäessä tai sen jälkeen huomataan eläimen olevan loukkaantunut tai sairas, eläinlääkärin tai muun pätevän henkilön on tutkittava eläin ja huolehdittava siitä, että eläimen kärsimys jää mahdollisimman vähäiseksi.

Eduskunnan vastaus EV 130/2020 vp

22 §

Toimintaluvan myöntäminen

Toimintaluvassa on yksilöitävä 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu toiminnasta vastaava henkilö, 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu laitoksesta vastaava henkilö tai henkilöt sekä 7 §:n 5 momentissa tarkoitettu nimetty eläinlääkäri tai asiantuntija.

6 luku

Hankkeen luvanvaraisuus

24 §

Hankelupa ja sen hakeminen

Hankkeesta on laadittava hankelupahakemus, johon on sisällytettävä:

4) sen henkilön nimi, joka vastaa hankkeen yleisestä toteuttamisesta ja sen yhdenmukaisuudesta hankeluvan kanssa.

24 a §

Hankkeen arviointi

Ennen hankeluvan myöntämistä hankelupalautakunnan on arvioitava hankelupahakemus hankkeen tyyppin edellyttämää yksityiskohtaisuutta noudattaen ottaen huomioon hankkeen laajuus ja kesto sekä eläimille aiheutuvan haitan vakavuus. Arvioinnissa on varmistettava, että:

- 1) hankkeen tarkoitukset oikeuttavat eläinten käytön;
- 2) hanke on tieteen tai opetuksen kannalta perusteltu tai lainsäädännössä edellytetty; ja
- 3) hanke on laadittu siten, että toimenpiteet voidaan tehdä mahdollisimman inhimillisellä ja ympäristö huomioon ottavalla tavalla.

Lisäksi hankeluvan arvioinnin yhteydessä on varmistettava, että:

- 1) toiminnanharjoittajalla, joka on käyttäjä, on toimintalupa;
- 2) hanke toteutetaan 12 §:ssä tarkoitettua hyväksyttävää tarkoitusta varten;
- 3) hankkeen suunnittelijalla on 8 §:n 1 momentin mukainen pätevyys;
- 4) hankkeesta ihmisille, eläimille tai ympäristölle odotettavissa olevan hyödyn katsotaan olevan eettisesti hyväksyttävässä suhteessa eläimille hankkeessa aiheutuvaan haittaan;
- 5) muut tässä laissa tai sen nojalla säädetyt eläimen käyttämistä hankkeessa koskevat vaatimukset täyttyvät.

Eduskunnan vastaus EV 130/2020 vp

Hankeluvan arvioinnin yhteydessä arvioidaan hankkeeseen sisältyvien toimenpiteiden 15 §:ssä tarkoitettua vakavuusluokkaa sekä määritetään se, onko hanketta arvioitava takautuvasti, ja jos on, takautuvan arvioinnin ajankohta.

25 §

Hankeluvan myöntäminen ja sisältö

Hankelupa myönnetään, jos:

- 1) toiminnanharjoittajalla, joka on käyttäjä, on toimintalupa;
- 2) hanke toteutetaan 12 §:ssä tarkoitettua hyväksyttävää tarkoitusta varten;
- 3) hankkeen suunnittelijalla on 8 §:n 1 momentin mukainen pätevyys;
- 4) hankkeen tarkoitukset oikeuttavat eläinten käytön;
- 5) hanke on tieteen tai opetuksen kannalta perusteltu taikka lainsäädännön edellyttämä;
- 6) hankkeesta ihmisille, eläimille tai ympäristölle odotettavissa olevan hyödyn katsotaan olevan eettisesti hyväksyttävässä suhteessa eläimille hankkeessa aiheutuvaan haittaan;
- 7) hanke on laadittu siten, että toimenpiteet voidaan tehdä mahdollisimman inhimillisellä ja ympäristö huomioon ottavalla tavalla; ja
- 8) muut tässä laissa tai sen nojalla säädetyt eläimen käyttämisestä hankkeessa koskevat vaatimukset täyttyvät.

Hankelupaan sisällytetään tiedot:

- 1) käyttäjästä, joka toteuttaa hankkeen;
- 2) 24 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettua henkilöstä; ja
- 3) laitoksista, joissa hanke toteutetaan.

Lisäksi lupaan sisällytetään luvassa asetettuja erityisiä ehtoja koskevat tiedot sekä tieto siitä, onko hanketta arvioitava takautuvasti, sekä mahdollisen takautuvan arvioinnin ajankohta.

Hankelupa voidaan myöntää myös sarjalle hankkeita, jos hankkeet toteutetaan lainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi tai jos hankkeissa käytetään eläimiä tuotannollisiin tarkoituksiin tai diagnostisiin tarkoituksiin vakiintunein menetelmin.

Hankelupa voidaan myöntää korkeintaan viideksi vuodeksi kerrallaan.

26 §

Luvassa asetettavat ehdot ja myönnettävät poikkeukset

Hankeluvassa voidaan asettaa erityisiä ehtoja eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi hankkeen aikana.

Hankeluvassa voidaan määrätä, että takautuva arviointi on tehtävä myös sellaiselle hankkeelle, johon sisältyy vakavuusluokkaan kohtalainen luokiteltuja toimenpiteitä, jos se on tarpeen:

Hankeluvassa voidaan myöntää poikkeus:

- 1) 13 §:n 1 momentin vaatimuksesta, jonka mukaan toimenpiteen saa toteuttaa vain käyttäjän laitoksessa, jos poikkeamiseen on perusteltu tieteellinen tarve;
- 2) 16 §:n 1 momentin tavoitekasvatusvaatimuksesta, jos poikkeamiseen on perusteltu tieteellinen tarve;

Eduskunnan vastaus EV 130/2020 vp

3) 16 §:n 2 momentin 1 kohdan kiellosta, jos erityisen tärkeä tarve eläinten terveyttä ja hyvinvointia taikka ympäristön tai ihmisten ja eläinten terveyden vakavia uhkia koskeville tutkimuksille sitä edellyttää ja jos voidaan tieteellisesti perustella, että hankkeen tarkoitus voidaan saavuttaa vain käyttämällä irrallaan tavattua tai villiintynyttä kotieläinlajiin kuuluvaa eläintä;

4) 16 §:n 2 momentin 2 kohdan kiellosta, jos voidaan tieteellisesti perustella, että hankkeen tarkoitusta ei voida saavuttaa käyttämällä tavoitekasvatettua eläintä;

5) 17 §:n 2 momentin vaatimuksesta, jos se on tieteellisesti perusteltua; ja

6) 19 §:n 1 kohdan vaatimuksesta, jos poikkeukselliset syyt sitä edellyttävät; poikkeus voidaan myöntää vain edellytyksellä, että eläintä ei ole käytetty useammin kuin kerran toimenpiteessä, johon liittyy vakavaa kipua, tuskaa tai vastaavaa kärsimystä, ja että eläinlääkäri tarkastaa eläimen ennen sen uudelleenkäyttöä.

27 §

Hankeluvan muuttaminen

Luvan muuttamisen arviointiin ja luvan muuttamiseen sovelletaan, mitä 24 a, 25 ja 26 §:ssä säädetään.

28 §

Hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen vapauttaminen, luovuttaminen ja palauttaminen

Hankeluvassa voidaan sallia hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun luonnosta pyydystetyn eläimen palauttaminen sopivaan elinympäristöön, jos:

Hyvinvointiryhmä voi päättää hankkeessa käytetyn tai siihen tarkoitetun eläimen luovuttamisesta yksityisten ihmisten hoitoon tai palauttamisesta lajille soveltuvaan hoitojärjestelmään, jos:

Tarvittaessa eläin on ennen sen luovuttamista, palauttamista tai vapauttamista sopeutettava asteittain 1 tai 2 momentissa tarkoitettuihin uusiin olosuhteisiin.

29 a §

Hanketta koskevien asiakirjojen säilyttäminen

Etelä-Suomen aluehallintoviraston on säilytettävä kaikki hanketta koskevat asiakirjat vähintään kolmen vuoden ajan hankeluvan voimassaolon päättymisen jälkeen tai 31 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräajan päättymisen jälkeen.

Eduskunnan vastaus EV 130/2020 vp

Asiakirjat, jotka koskevat takautuvasti arvioitavia hankkeita, on säilytettävä siihen saakka, kunnes takautuva arviointi on saatu päätökseen, kuitenkin vähintään kolmen vuoden ajan hankeluvan voimassaolon päättymisen jälkeen.

30 §

Hankelupalautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Hankelupalautakunnan asettaa valtioneuvosto maa- ja metsätalousministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16 muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa tulee ottaa huomioon maan eri osien tasapuolinen edustus tässä laissa tarkoitetun toiminnan harjoittamisen kannalta. Lautakunta toimii Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteydessä. Jos lautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja taikka muu jäsen tai varajäsen eroaa kesken toimikauden, maa- ja metsätalousministeriö kutsuu hänen tilalleen uuden jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Hankelupalautakunta jakautuu neljään jaostoon. Hankelupalautakunta nimeää jäsenet ja varajäsenet jaostoihin siten, että niissä on kussakin tasapuolisesti edustettuna lautakunnan eri alojen asiantuntemus. Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään henkilökohtaisista varajäsenistä, jaostoja asetettaessa jäsenelle voidaan nimetä useampi samaa asiantuntemusta edustava varajäsen. Lautakunta nimeää jaostoille puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

31 §

Asioiden valmistelu ja käsittely lautakunnassa

Lautakunnan ja sen jaoston kokouksesta on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri. Lautakunnan tai sen jaoston päätökset allekirjoittaa esittelijä.

32 §

Ratkaisuvalta

Lautakunnan puheenjohtaja ratkaisee lautakuntaa koskevat sisäiseen hallintoon liittyvät asiat. Työjärjestyksessä voidaan näiden asioiden ratkaisuvaltaa siirtää myös lautakunnan varapuheenjohtajalle ja esittelijälle.

Eduskunnan vastaus EV 130/2020 vp

36 §

Etelä-Suomen aluehallintoviraston eräät tehtävät

Sen lisäksi, mitä Etelä-Suomen aluehallintoviraston tehtävistä muualla tässä laissa säädetään, virasto:

1) kerää ja pitää sähköisesti yleisön nähtävillä tilastotietoja eläinten käytöstä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin sekä huolehtii tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/63/EU 54 artiklassa jäsenvaltioille säädetyistä velvollisuuksista toimittaa tietoa Euroopan komissiolle;

2) lisää hankkeiden yleistajuisiin tiivistelmiin tiedon siitä, tehdäänkö hankkeesta takautuva arviointi, sekä tiedon arvioinnin ajankohdasta ja huolehtii tiivistelmien päivittämisestä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankkeet on arvioitu takautuvasti;

3) toimittaa hankkeiden yleistajuiset tiivistelmät sekä niiden ajantasaistetut versiot julkaistaviksi Euroopan komissiolle kuuden kuukauden kuluessa hankeluvan myöntämisestä; ja

4) huolehtii hankelupalautakunnan ja 53 §:ssä tarkoitetun neuvottelukunnan tarvitsemista tukipalveluista.

37 §

Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet

Toiminnanharjoittajien toimintaa on valvottava tasapuolisesti ja säännöllisesti. Valvontaa on tehostettava, jos on epäiltävissä, että toiminnanharjoittajan toiminta tai laitos ei täytä tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia. Asianmukainen osuus tarkastuksista on tehtävä ilman ennakkovaroitusta.

48 §

Hankeluvan peruuttaminen

Jos hankelupa peruutetaan, toiminnanharjoittajan on toteutettava toimivaltaisen aluehallintoviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava.

49 §

Toimintaluvan peruuttaminen ja toiminnan keskeyttäminen

Aluehallintovirasto voi peruuttaa myöntämänsä toimintaluvan, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla tässä laissa tai eläinsuojelulaissa tai niiden nojalla säädettyjä toimintaa koskevia vaatimuksia tai lupaehtoja taikka jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä eikä toiminnanharjoittaja korjaa epäkohtia aluehallintoviraston asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Eduskunnan vastaus EV 130/2020 vp

Jos aluehallintovirastolla on perusteltua aihetta epäillä, että toiminnanharjoittaja toimii 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ja siitä johtuen eläinten hyvinvointi vaarantuu eikä tilannetta voida korjata riittävän nopeasti tai riittävällä varmuudella 47 §:ssä tarkoitetuilla kielloilla, määräyksillä tai muilla toimenpiteillä, toiminta voidaan keskeyttää väliaikaisesti kokonaan tai osittain asian selvittämistä varten. Toiminnan keskeyttämistä koskeva päätös on voimassa määräajan tai toistaiseksi, kunnes aluehallintovirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa.

Jos toimintalupa peruutetaan tai toiminta keskeytetään, toiminnanharjoittajan on toteutettava luvan myöntäneen aluehallintoviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Mitä 2 §:n 2 momentissa säädetään linnun tai matelijan sikiön rinnastamisesta eläimeen, sovelletaan vuoden 2022 alusta lukien.

Helsingissä 10.11.2020

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri